

Spis treści

Wstęp	5
Przedmowa autora do wydania polskiego	7
Wprowadzenie	11
Stan i przedmiot badań	11
O nieszkodliwym i nieideologicznym zawłaszczaniu Eichendorffa	17

Część I

Sto lat obecności Eichendorffa w felietonistyce niemieckiej

1. Eichendorff w okresie cesarstwa	27
1.1. Eichendorff i katolicyzm	27
1.2. Przeciwstawienie Eichendorffa Heinemu	35
1.3. Eichendorff w dydaktyce szkolnej cesarskiej Rzeszy	40
1.4. Narodziny antysłowiańskiego mitu Eichendorffa na Górnym Śląsku	46
1.5. Inicjatorzy kultu Eichendorffa	51
1.6. Eichendorff jako reprezentant środowisk niedemokratycznych	55
1.7. Eichendorff jako reprezentant militaryzmu, nacjonalizmu i antygallizmu	60
2. Eichendorff podczas I wojny światowej	68
2.1. Wyniesienie Eichendorffa do rangi bohatera wojennego	68
2.2. Tomasz Mann i jego esej o <i>Nicponiu</i>	84
3. Eichendorff w Republice Weimarskiej	92
3.1. Z Eichendorffem przeciwko demokracji	92
3.2. Zawłaszczanie Eichendorffa w okresie walk plebiscytowych na Górnym Śląsku i antypolskiej propagandy w Niemczech 1918-1933	104
3.3. Eichendorff w dydaktyce szkolnej państwa weimarskiego	130
3.4. Przykłady recepcji pozytywnej	137
3.5. Obchody siedemdziesiątej piątej rocznicy śmierci poety w świetle prasy (1932)	139
4. Eichendorff w III Rzeszy	147
4.1. Wprowadzenie	147
4.2. Recepcja Eichendorffa w dramacie wojennym Friedricha Bethgego <i>Reims</i>	152
4.3. Narodowosocjalistyczna militaryzacja twórczości Eichendorffa	158

4.4. Fałszowanie wizerunku Eichendorffa w duchu antysemickim	177
4.5. Degradacja katolicyzmu Eichendorffa do systemowo konformistycznej religii przyrody	182
4.6. Rok pamięci Eichendorffa 1938	185
4.7. Eichendorff jako duchowa broń niemieckiej ekspansji na wschód	192
4.8. Górnośląskie Tygodnie Pamięci Eichendorffa	198
5. Lata milczenia. Eichendorff w zachodnich strefach okupacyjnych	214
6. Eichendorff w Republice Federalnej Niemiec	221
6.1. Eichendorff w nauczaniu szkolnym lat pięćdziesiątych	221
6.2. Eichendorff w duchu ery Adenauera	238
6.3. Ekskurs: neofaszystowski atak na Hermanna Kestena	260
6.4. Pozytywne wyjątki w recepcji Eichendorffa w latach pięćdziesiątych	265
6.5. Lata sześćdziesiąte – Od starej do nowej „Aurory”	270
6.6. Lata siedemdziesiąte. Społeczno-liberalny obraz świata i mentalność hippisa	278
6.7. Lata osiemdziesiąte – obchody dwusetnej rocznicy urodzin poety w klimacie myślenia neokonserwatywnego	285
7. Eichendorff w Niemieckiej Republice Demokratycznej	299

Część II

Eichendorff w publicystyce wypędzonych

1. Tło historyczne i publicystyczne	331
2. Eichendorff a polityka związków wypędzonych w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych	339
2.1. Eichendorff w oczach dziennikarzy pism związków wypędzonych	339
2.2. Wykorzystywanie postaci Eichendorffa w celu restauracji i wybielania faszyzmu w prasie wypędzonych	347
2.3. Pozornie niewinne konteksty – Eichendorff jako owca w wilczej skórce	354
2.4. Eichendorff jako narzędzie rewanżyzmu	364
2.5. Dygresja: Anna Bönsch i Gerhart Pohl	384
2.6. Ziomkowska „piecza” nad Eichendorffem: popiersie Eichendorffa trafia do Walhalli	390
3. Eichendorff w polityce ziomkostw od lat siedemdziesiątych	396
3.1. Lata siedemdziesiąte	396
3.2. Lata osiemdziesiąte	399
3.2.1. Tendencje w publicystyce ziomkowskiej po przełomie konserwatywnym	399
3.2.2. Instytut Eichendorffa	401
3.2.3. Obchody dwusetnej rocznicy urodzin Eichendorffa (1988) w prasie ziomkowskiej	408

3.3. Lata dziewięćdziesiąte	413
3.3.1. Eichendorff a sprawa Górnego Śląska	413
3.3.2. Pomnik Eichendorffa w Raciborzu	419
3.3.3. Hans Magnus Enzensberger, Herbert Hupka i znajomość języka polskiego u Eichendorffa	426
3.3.4. Lubowitz zamiast Łubowice – obowiązkiem niemieckiego profesora germanistyki?	429
3.3.5. Auschwitz nie pasuje do łubowickiego cudownego świata Eichendorffa	430
3.3.6. Nieumiejący przegrywać – o ganieniu krytyków (I)	431
3.3.7. Cięgi zbiera zawsze niewinny – o ganieniu krytyków (II)	432
4. Spoglądając wstecz i w przyszłość – postać Eichendorffa jako podstawa programu porozumienia kulturalnego między Niemcami i Polakami	436

Część III

Eichendorff – lewica – emigranci

1. Recepcja Eichendorffa w prasie lewicowej i wśród emigrantów	445
1.1. Eichendorff i felieton socjalistyczny	445
1.2. Obraz Eichendorffa wśród niemieckojęzycznych emigrantów	454

Część IV

Główne postacie w dziejach recepcji twórczości Eichendorffa

1. Karl Freiherr von Eichendorff (1863-1934)	467
2. Adolf Dyroff (1866-1943)	476
3. Willibald Köhler (1886-1976)	488
3.1. Działalność Willibalda Köhlera propagująca dzieła Eichendorffa do 1945 roku	489
3.2. Działalność Willibalda Köhlera w okresie powojennym	512
4. Hans Christoph Kaergel (1889-1946)	523
5. Karl Szodrok / Schodrok (1890-1978)	528
5.1. Eichendorff w publicystyce Karla Szodroka przed 1945 rokiem	528
5.2. Powojenna działalność Karla Schodroka	555
5.3. Dygresja: Anneliese Schodrok – Christine Schodrok – Bolko von Richthofen	575
6. Heinrich Zerkaulen (1892-1954)	581
7. Herbert Cysarz (1896-1985)	587
8. Alfons Hayduk (1900-1972)	595
Postowie	611
Bibliografia cytowanej literatury przedmiotu	630
Indeks osób	689

